

Ferierejse med forhindringer

Af Peer Aagaard, medlem af Hiv-Danmarks bestyrelse

Mange hiv-smittede oplever problemer, når ferien står for døren: Hvad med rejseforsikringen?

Ja, i virkeligheden har rejseforsikringsbranchen for mange selskabers vedkommende valgt at gøre det ganske let: Man dækker ikke hiv-smittede for noget som helst. Punktum.

Det kan være svært at forstå og forekommer helt urimeligt, at end ikke et brækket ben eller forsvunden bagage kan forsikres hos flere af de store spillere på dette uigennemsigtige marked. Ikke desto mindre er det attituden hos et selskab som Europæiske - dette hæderkronede gamle selskab, som roser sig at være størst og bedst.

Andre selskaber vil gerne dække hiv-smittede, men det koster lige 2-3 gange den normale præmie og endeløse overvejelser hos selskabets lægekonsulenter, om man nu tør forsikre en syg person gennem den sygdomsdækning, som er selskabets levebrød.

Nægtet dækning

Hiv-Danmarks formand har netop oplevet at blive nægtet nogen form for dækning overhovedet i forbindelse med sin deltagelse i konferencen om hiv og aids i Bangkok - og det af det selskab, som Hiv-Danmark har indgået en generel forsikringsaftale med for vores ansatte og frivillige!

Det bør være unødvendigt at oplyse, at Hiv-Danmarks samarbejde med Europæiske er ophørt, og at vi ikke kan opfordre nogen hiv-smittede til at benytte sig af dette selskab.

Faktisk burde rejseforsikringselskaberne jo betragte os hiv-smittede som det vi er: Velbehandlede kronisk syge, som udgør en minimal risiko for dem. Næsten alle ved, at kombinationsbehandlingen faktisk virker på de fleste, og hvis man ikke dagligt er stærkt handicappet af hiv-smittens følger, bør det være en given ret at blive betragtet som en forsikringskunde som alle andre.

Forskel på forsikringselskaber

Ofte bliver en rejseforsikring solgt samtidigt med selve rejsen, og ofte er man som kunde så opsat på selve rejsens detaljer, at forsikringsdelen bliver noget, man siger ja til i farten, når den ivrige salgskonsulent spørger: »Du skal vel have rejseforsikring?«

Hop ikke på limpinden, men nærlæs rejseforsikringselskabernes betingelser grundigt; prøv at sikre dig dækningstilsagn før rejsen og ikke mindst: Vælg selskaber fra, som ikke melder klart ud, at de forsikringsdækker hiv-smittede på linje med alle andre.

Gouda Rejseforsikring

Fra Hiv-Danmarks side har vi haft en god og konstruktiv dialog med Gouda Rejseforsikring (www.gouda.dk) og er glade for at kunne fortælle, at i hvert fald dette selskab byder hiv-smittede kunder velkommen uden forbehold og paranoia. Som for alle andre forlanger Gouda, at man skal være i en stabil behandling (dvs. ingen hospitalsindlæggelser de sidste to måneder og ingen ændring i medicinering i samme periode). Dette er rimeligt og faktisk et mindre krav end hos de fleste andre selskaber.

Hvis opholdet i udlandet strækker sig ud over en måned er kravet 6 måneders stabil medicinering og ingen indlæggelse, men bortset fra det: Ingen forbehold overhovedet.

Hermed ligestilles vi hiv-smittede med andre, og det er såmænd bare ret og rimeligt. Tak til Gouda. Nu mangler vi bare, at resten af rejseforsikringsbranchen indser det samme.

God sensommer og god rejse!

Hvornår bør jeg tegne en rejseforsikring?

Rejser du inden for Europas grænser og i landene omkring Middelhavet, er du omfattet af rejse-syggeforsikringen (det gule sygesikringsbevis) for ferierejser op til en måned.

For rejser ud over en måned inden for EU vil man med det nye blå sygesikringsbevis kunne modtage behandling i et andet EU-land under forudsætning af, at man som udgangspunkt er dækket af sygesikringen.

Rejser du uden for Europa kan

du derfor med fordel tegne en rejseforsikring til dækning af ikke hiv-relateret sygdom.

Dækning

For ophold under en måned dækker sygesikringen og en privattegnet rejseforsikring, hvis du er velbehandlet, dvs. at du ikke har haft hiv-relateret sygdom, har skiftet behandling eller undladt at opsøge behandling for hiv inden for de sidste to måneder.

For ophold over en måned gælder, at du skal have været velbehandlet i de sidste seks måneder forud for rejsen.

Åbenhed om hiv – mit valg

Erik Munthe-Bruns tale ved Fakkeltog i København den 23. maj 2004.

En forårsdag i maj 1997 fik jeg at vide, at jeg var hiv-smittet. Det var et øjeblik fra himlen og ned i helvede. Jeg havde lige mødt min kæreste tre måneder før, og nu havde jeg fået et dødeligt hug under bælttestedet.

I mit hoved var alt kaos. Min første reaktion var at jeg ville hjem, og jeg trak dynen op over hovedet. Heldigvis for mig, krøb min kæreste med ind under dynen i stedet for at løbe skrigende bort.

Jeg havde ikke spor lyst til at delagtiggøre nogen i, at jeg var hiv-smittet. Det ragede ikke nogen, og der var ingen, der havde krav på at få det at vide. Min kæreste vidste det dog. Og et par få nære venner var da nødt til at bære det med mig. For øvrigt havde min kæreste taget mig i nakken og sørget for, at jeg kom til rådgivningen i Hiv-Danmark. Så der vidste de det også. Den rådgivning havde jeg stor gavn af.

Så var der mine halvvoxsne børn. Selvfølgelig skulle de vide det, – af mig og ikke af andre, men hvornår kunne de bære at få det at vide. Vent et par år med at fortælle det, fik jeg at vide. Men så tænkte jeg, at hvis jeg havde fået at vide, at jeg havde sclerose eller en cancer, så havde jeg ikke gået og spekuleret på, hvornår jeg ville fortælle det. Så havde jeg bare fortalt dem det. For øvrigt slog det mig også, at hvis jeg ikke kunne fortælle dem nu om min hiv, kunne jeg så tillade mig at blive skuffet eller såret, hvis de ikke kom og betroede mig om deres ulykker.

Jeg er sygeplejerske og arbejdede på en medicinsk afdeling. Trekvart år efter jeg blev konstateret hiv-smittet var mine blodprøver sådan, at jeg måtte starte på kombinationsbehandling. Det var anledningen til, at jeg fortalte min chef og derefter mine arbejdskolleger om min hiv-smitte. Min frygt var, at nu ville det gå som en løbeild over hele hospitalet. Det viste sig, at mine kollegaer værnede om mig ved ikke at fortælle det videre. Min erfaring blev, at så nemt er det ikke at sprede rygten om, at jeg er hiv-smittet.

Jeg vedtog tidligt med mig selv at være åben om min hiv-status. Jeg havde i mange år levet med en skjult seksualitet. Nu ville jeg ikke

leve et nyt dobbeltliv, hvor jeg skulle skjule min hiv, og hele tiden passe på ikke at røbe mig. Desuden er det jo ikke statshemmeligheder, vi har med at gøre.

Når alt kommer til alt, var det mig selv, der havde sværest ved at bære det. Hvis nogen skulle være bange for smitte eller være forargede, så er det deres eget problem. Jeg har ikke ført dem bag lyset, og jeg er ikke den rette til at løse problemet for dem. Jeg mener også, at det har været godt for mig at være åben om min hiv-smitte. Jeg vil kunne tale frit om dét, som jeg synes er væsentligt for mig. Hvordan kan jeg i øvrigt forvente, at mine medmennesker skal udvise forståelse og hensyn for min situation, hvis de ikke får noget at vide om den?

Har min åbenhed om hiv haft nogen omkostninger? Jo, det har den. Der var nogle familiemedlemmer og nære venner, som ikke lod høre fra sig, selvom de vidste besked. Det gjorde ondt i starten, men erkendelsen af deres manglende omsorg gav mig vrede og energi til at afskrive dem – for hvor ville de være næste gang, jeg havde brug for dem. I dag er det ikke et savn hos mig, at de ikke er der. På de tre afdelinger, hvor jeg har været ansat, siden jeg blev konstateret hiv-smittet, har min åbenhed ikke voldt problemer.

Efter halvandet år begyndte jeg at få næsen over vand-skorpen. Fordi der var nogen, som hjalp mig, da mit liv var kaos, ville jeg gerne finde et sted, hvor jeg kunne prøve at hjælpe andre i en lignende situation, eller hjælpe til at de helt undgik at blive smittet. Samtidig ville jeg gerne vide mere om hiv, og jeg ville gerne møde andre, der også var hiv-smittede.

Januar 1999 begyndte jeg som frivillig telefonrådgiver på AIDS-Linien. Jeg har en vagt på 3-4 timer en gang om ugen. Samtalerne drejer sig især om frygten for smitte og om sikker sex. De fleste råde søgere er ikke hiv-smittede.

Senere kom jeg også med i Hiv-Danmarks Hiv til Hiv-projekt. Her mødes jeg med andre hiv-smittede,

som gerne vil vide, hvordan jeg har tacklet de problemer, som hiv har medført, og hvordan min tilværelse som hiv-smittet former sig.

Det ene har taget det andet med sig. På mit arbejde bruger jeg min rådgivningsteknik, og det er mig, som underviser eleverne om hiv. Da min kæreste blev syg af MCS, som er en duft- og kemikalieintolerance, oprettede vi en telefonrådgivning for MCS-ramte.

At være frivillig giver ikke brød på bordet, men det er spændende. Jeg har lært meget af at blive konfronteret med andres meninger og situationer. Jeg har fået en større viden om hiv, og om hvad der foregår i miljøet. Jeg er glad, hver gang jeg har kunnet hjælpe nogen. Det er med det som med en kogebog, bare der er én god opskrift, man kan bruge, så er det pengene værd.

Nogen vil indvende, hvorfor gå og gøre det gratis, som samfundet måske burde betale løn for. Jeg ved egentlig ikke,

hvor jeg ville trække grænsen og det betyder heller ikke så meget for mig. Min erfaring som frivillig i hiv-miljøet, som sygeplejerske og som hiv-smittet er, at jeg blander mere og mere tingene sammen. Min oplevelse er, at de frivillige er pionererne, som selv bestemmer hvilke problemer, de vil bruge krudt på. Det offentlige er nødt til at have en vis accept af det, som der bruges penge til. Samarbejde og gensidig respekt er mit ønske for begge parter.

Jeg vil slutte af med at sige, at jeg står her i dag takket være kombinationsbehandlingen.

Anonymitet ved hiv-test er af stor vigtighed

Af Karin Westh, Rådgivning Øst

Det er vigtigt, at vi i Danmark tilrettelægger indsatsen mod hiv så bredt som muligt.

Diskussionen om Soundex-registre kan nemt fjerne fokus fra anonymitet og hiv.

Sundhedsstyrelsens ønske om en bedre overvågning er i medierne blevet diskuteret af visse sundhedsfaglige og politikere som et redskab til en bedre overvågning af hiv-smittede, og ikke af hiv-smitten.

Det er en stor misforståelse og skaber usikkerhed blandt hiv-smittede og de personer, som ønsker at lade sig teste for hiv.

Det skal understreges, at man i

Danmark kan testes anonymt for hiv, og at man kan overvåges anonymt. Man har dog ikke mulighed for at modtage behandling og fortsat bevare sin anonymiteten.

Men den anonymitet, man har mulighed for i dag, er vigtig. Hiv kan som andre seksuelt overførbare sygdomme i visse situationer være svær at opspore. Her er anonymitet og frivillighed vigtige redskaber for de enkelte berørte.

At størstedelen af hiv-smittede, når de testes, har fravalgt anonymiteten, kan skyldes mange forhold. Men man kan ikke se bort fra, at den tillid og fortrolighed, der skabes med muligheden for at være anonym, er af afgørende betydning.

Aids-konferencen i Bangkok

Af Morten Eiersted, informationsmedarbejder

Fra den 11. til den 16. juli blev den 15. internationale Aids-Konference afholdt i Thailand.

Hiv-Danmark bringer her et kort sammendrag af konferencen.

'Access for all' (adgang til medicin for alle) var temaet for konferencen i Bangkok.

Af de 60 mio. hiv-smittede, der skønnes at være på verdensplan, behandles stort set kun hiv-smittede i den vestlige verden. Således skønner Verdenssundhedsorganisationen (WHO), at under 100.000 af Afrikas 29 mio. hiv-smittede er i behandling. I 2002 var 25.000 i behandling mod hiv.

I følge WHO modtog 7% af alle hiv-smittede uden for Vesteuropa, USA og Japan behandling mod hiv ved slutningen af 2003. Trods de senere års fokus og indsats er den utilstrækkelige behandling størstedelen af verdens hiv-smittede i en situation, som minder om de forhold, som den vestlige verden oplevede i starten af 1980'erne.

3 mio. i behandling efter 2005
WHO har på denne baggrund i juli 2003 iværksat en plan for at nå et mål om at behandle 3 mio. hiv-smittede ved udgangen af 2005.

WHO skønner, at der på nuværende tidspunkt er brug for 6 mia. USD (36 mia. DKK) for at gennemføre planen.

Behandlingen af 3 mio. hiv-smittede er et vigtigt mål, fordi det

svarer til den antal, som WHO anslår, at der vil dø i den tredje verden inden for to år, hvis ikke de kommer i behandling.

I den tredje verden har man kørt forsøg med forskellig nye kombinationer af den type medicin, som bruges i kombinationsbehandlingen mod hiv. F.eks. Triomune, som er en kombination af Zerit, Eпивir og Viramune og som indtages to gange daglig.

Den nyudviklede medicin har vist sig effektiv og billig. De tre typer medicin koster ca. 3.500 om året pr. patient, hvor Triomune koster ca. 850 kr. om året pr. patient. Det udgør dog stadig henved 40% og 70% af den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger i lande som Zimbabwe og Nigeria.

WHO presser på for at få donerlande til at støtte initiativer som disse. Men indtil videre har lande som USA været modstandere af medicin, som ikke har vist samme effekt som den gængse medicin til kombinationsbehandling.

Kritik af Danmark

Det har mødt kritik fra udenlandske ministre og en række hjælpeorganisationer, at man fra Danmark kun har sendt embedsmænd fra DANIDA (udenrigsministeriet).

Men generelt har langt færre politikere valgt at deltage end man forventede. Der er dog skabt en del politisk bevågenhed, da det er første gang at en generalsekretær fra FN deltager.

Café TrHIVsel

– For folk berørt af hiv på Fyn

Mandag 14-21 Jernbaneg. 16, 2. – 5000
Onsdag 13-17 Odense C – tlf. 63 14 28 20

Fem til seks gange om året afholder vi debataften om forskellige emner. Kontakt afdelingsleder Susanne Grenaae på tlf. 63 14 28 20 og hør nærmere.

I Café TrHIVsel er der hver mandag spisning fra kl. 18, husk tilmelding senest onsdagen før. Besøgsvennetjenesten Hiv-nettet, hør nærmere på tlf. 63 14 28 20.

CENTER FOR

Sex & Sundhed

HIV · rusmidler · risikoadfærd

www.sexogsundhed.dk

AktHIVhuset

Tirsdag 11-16
Onsdag 11-16
Torsdag 11-16
Vestergade 5 – 8000 Århus C
Tlf. 70 22 58 68

Grupper

Malergruppen mødes hver onsdag i ulige uger, kl. 15-18.

AktHIVisterne mødes første onsdag hver måned, kl. 18.

Pårørendegruppen mødes første torsdag hver måned, kl. 19.30.

Kvindegruppen mødes jævnligt.

Torsdagscaféen holder sommerferie fra 20. maj til og med 2. september.

Tirsdagscaféen holder sommerferie fra 6. juli til og med 17. august.

God sommer ønskes fra Cafégruppen.

Vært M/K søges til cafe tæt ved åen

Cafégruppen i AktHIVhuset søger frivillige til vores tirs-dagscafe. Caféen er et mødested for hiv-smittede, hvor vi har fællesspisning og samvær.

Hvis dette lyder som noget for dig, så kontakt Sanne på mobil 28 57 42 36 eller Sus på tlf. 86 10 10 37.

Hiv/aids i Thailand

Thailand: 64 mio. indbyggere.

For 2001 anslår man, at der i Thailand er 670.000 hiv-smittede. Blandt voksenbefolkning (15-49) er 1,8% hiv-smittede. 220.000 er kvinder, 21.000 er børn op til 15 år.

I 2001 døde 55.000 af aids i Thailand. Frem til 2001 er 290.000 børn mistet én eller begge forældre.

Kilde: UNAIDS/WHO 2002, CIA 2002

Hiv t Hiv-chat

Anonym chat mellem hiv-smittede på www.hivinfo.dk hver torsdag mellem kl. 19.00 og kl. 21.00.

Åbner igen den 18. august.

Hiv-gruppen Fyn

Støtcenter for hiv-smittede og pårørende
Tirsdag 15-21
Torsdag 19-21
Fredag 13-17
Første fredag hver måned fra 14-21

Sdr. Boulevard 70 – 5000 Odense C
Tlf. 66 12 12 91

Hiv-Pensionatet

I smukke og hjemlige omgivelser tilbyder vi samvær, fællesskab, sund og rigtig kost til hiv-smittede, der har behov for at genvinde manglende kræfter. Vi har ti års erfaring i at yde professionel omsorg og psykosocial støtte, når livet »gør ondt«, er kaotisk og svært.

Hiv-Pensionatet er et bo- og værested for både kvinder og mænd, der er ny-smittede eller har været hiv-smittede i længere tid.

Med udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov yder vi hjælp til selvhjælp. Kontakt pensionatets leder, Marianne Linér, på tlf. 36 30 51 50 og få mere information eller send en e-mail til info@hiv-pensionatet.dk. Se mere på www.hiv-pensionatet.dk

Et sted for folk berørt af hiv
Onsdag 14-22
Torsdag 14-22
Fredag 14-22
Skinderg. 21, kld.
1159 Kbh K
tlf. 33 32 58 61
Køkkenet lukker kl. 20.30!

Vi holder lukket hele august og åbner igen onsdag d. 1.9. Kafeens personale ønsker alle en god sommer og på gensyn!

Kafe Knud udlejes til møder, kurser, foredrag, receptioner og private fester. Vi formidler gerne kok & tjenere. Ring for aftale på tlf. 33 32 58 61.

After Hours for heteroseksuelle

Kom og mød andre under hyggelige og afslappede former fredag den 10. september! Arrangementet finder sted i forlængelse af Kafeens almindelige åbningstid. Barpriserne er yderst rimelige.

Hvis du har lyst til både at spise middag og deltage i After Hours, skal du tilmelde dig til Kafe Knud senest onsdag den 8. september på tlf. 33 32 58 61. Efter ønske og behov kan du nyde middagen ved borde med andre tilmeldte.

Køkkenet har åbent 18.00-20.30 og en hovedret koster 55 kr.

www.hiv.dk
portalen til hiv/aids-miljøet

Mindre sygdom og lav dødelighed blandt hiv-smittede i Europa

Af Morten Eiersted, informationsmedarbejder

Copenhagen HIV Programme (CHIP) har i ugeskrift for læger offentliggjort data fra EuroSIDA på tilfælde af aids og dødsrater i for europæiske hiv-smittede.

Siden kombinationsbehandlingens indførelse er den viden man har til længerevarende ændringer i sygdomsudvikling og dødelighed blandt hiv-smittede begrænset.

I EuroSIDA-studiet er sygdomsudvikling og dødelighed blevet opgjort for ca. 10.000 patienter på 70 europæiske klinikker over tre perioder: Før kombinationsbehandlingen (1994-1995), tidlig kombinationsbehandling (1996-1997) og sen kombinationsbehandling (1998-2002).

Resultater

Efter et markant fald i tilfælde af aids i perioden 1994-1998 er der i de efterfølgende år noteret en tilbagegang på 8% i aids-tilfælde. Herved bliver diagnose aids stadig mindre hyppig trods stigningen i antallet af hiv.

Blandt gruppen af hiv-smittede med et svækket immunforsvar (<20 celler/ μ l) blev dødeligheden i denne periode reduceret med op til 50%. Der skete ikke en mærkbar ændring i dødeligheden blandt hiv-smittede med højere CD4-celletal og dermed bedre immunforsvar.

Diskussion

Nedgangen i antallet af aids-tilfælde og dødelighed er efter introduktionen af kombinationsbehandlingen blevet fastholdt.

Mulige begrænsende forhold som resistens og ændringer i kroppen har ikke reduceret effekten af kombinationsbehandlingen.

Selvom ændringer i CD4-celletal kunne forklare de fleste af forskellene i den relative risiko for at dø, forklarer de ikke alene den faldende risiko for at udvikle aids.

Faldet i aids-tilfælde og død kan forklares ud fra faktorer som øget erfaring med kombinationsbehandling, bedre forståelse af og behandling med komplekse sammensætning af medicin og bivirkninger, samt mere viden om betydningen af resistens og adhærens.

Det er en vigtig pointe, at bivirkninger ved behandlingen endnu ikke har givet sig udtryk ved et større antal aids-tilfælde eller død.

Det manglende fald i dødeligheden blandt hiv-smittede med høje CD4-tal kan pege på, at hiv-smittede nu dør af andre årsager end specifikke aids-definerende sygdomme.

Kilde: 'Reduktion af aids og dødsrater i EuroSIDA-studiet', Ugeskrift for læger 166/26-31 24. juni 2004, s. 2572-2576.

Kontaktannoncer

African lady looking for a danish man

I'm a 33 years old african lady with hiv+, looking for a danish man to share the rest of my life with.

I have a job, an apartment and live with my daughter, she is 12 years old. I have been living in DK in 12 years - speak danish and english.

Bill.mrk.: 08/04

Indrykning af annonce

Skriv en annonce på max. 75 ord, maskinskrivet eller med blokbogstaver. Anfør navn, adresse og evt. tlf.nr. og send brevet til: Hiv-Danmark

Att.: Marianne Ambus
Skindergade 44, 1. - 1159 Kbh. K
Alle kontaktannoncer gemmes i 2 år.

Besvarelse af annonce

Læg svaret i kuvert med billetmærke på. Vedlæg frimærker svarende hertil og send det til nævnte adresse. Al post behandles anonymt.

Noahs Ark Malmöhus

Fra den 28.06 til den 20.08

Mandag til torsdag kl. 9.00-15.00
Fredag kl. 9.00-14.00

Frokost hver tirsdag. Der serveres et mindre måltid om fredagen.

Södergatan 13, Malmö. Tlf. +46 40 611 52 15

Rådgivning Vest Fyn og Jylland

Vestergade 5, 2., 8000 Århus C
Henvendelse på tlf. 70 22 58 60,
hverdage ml. kl. 9.00-14.00.

Rådgivning Øst Sjælland og Øerne

Skindergade 44, 1., 1159 Kbh. K
Henvendelse på tlf. 33 32 58 60,
hverdage ml. kl. 10.00-14.00.